

AVFALLSPLAN 2023-2030 – SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Länsstyrelsen

Synpunkt	Bemötande/svar
<p>Det saknas kommunövergripande åtgärder som syftar till att förebygga uppkomst av förpackningsavfall och returpapper. För att förtydliga kommunernas ansvar för åtgärder gällande förpackningar och returpapper bör avfallsplanen inkludera mål kopplade till förpackningsavfall och returpapper. (9 kap. 4 § avfallsförordningen).</p>	<p>I 9 kap. 4 och 5 §§ avfallsförordningen står att en avfallsplan ska innehålla åtgärder för att förebygga förpackningsavfall och returpapper, det finns inget krav på mål.</p> <p>I avfallsplanen finns aktiviteter med syfte att förebygga avfall i stort sett och anses därmed uppfylla lagens krav (9 kap. 4 och 5 §§ avfallsförordningen)</p> <p>Följande aktivitet läggs till under målområde 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Föra dialog med lokalt näringsliv med syfte att minska åtgången av förpackningar. • Kontinuerliga kommunikationsinsatser med fokus på att minska förpackningsavfall och returpapper hos hushållen.
<p>Länsstyrelsen anser att det saknas beskrivning och tillräckliga uppgifter avseende behov av nya insamlingssystem och anläggningar, förändring av befintliga insamlingssystem och anläggningar, investeringar och ekonomiska behov samt avfallsflödernas framtida utveckling. (10§ NFS 2020:6).</p>	<p>Synpunkten är vag och det anses att nämnda avsnitt är med i avfallsplanen.</p> <p>Förändring av befintligt system och behov av nytt system till utökade ansvar kring insamling av förpackningar beskrivs i planen (Bilagor, Framtida insamlingssystem och anläggningar, s. 55 "Källsortering och insamling – Fastighetsnära")</p> <p>Behov nya anläggningar – idag finns inga fattade beslut kring omlokalisering av anläggningar.</p>

	<p>Vi skriver om att förbättra systemet för insamling av park- och trädgårdsavfall (Bilagor, Framtida insamlingssystem och anläggningar, s. 56 "Park- och trädgårdsavfall – Mottagning/insamling")</p> <p>Investeringar och ekonomiska behov: Detta är invävt i texter där vi går igenom våra insamlingssystem och mottagningssystem (Bilagor, Framtida insamlingssystem och anläggningar, s. 51-57)</p> <p>Avfallsflödenas framtida utveckling beskrivs i bilagan om framtida insamlingssystem och anläggningar (Bilagor, Framtida insamlingssystem och anläggningar, s. 51 "Prognos för framtida avfallsmängder").</p>
<p>Det saknas redogörelse för hur behovet av platser för anläggningar att hantera avfall har uppfyllts i kommunens översiktsplan. (11§ NFS 2020:6). Det står endast att översiktsplaner och detaljplaner "bör" säkerställa att det finns platser för avfallshantering.</p>	<p>Ett tillägg görs om kommunernas översiktsplaner (Bilagor, Nulägesbeskrivning för avfallshantering i Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommuner, s. 21 "Avfallshantering i kommunernas översiktsplaner").</p>
<p>Länsstyrelsen saknar uppgifter som avser vidtagna och planerade åtgärder för kommunala deponier. (17§ NFS 2020:6).</p>	<p>Ett tillägg görs i Bilagor, avsnitt nedlagda deponier.</p>
<p>Det är otydligt beskrivet hur processen med samråd, miljöbedömning och framtagande av miljökonsekvensbeskrivning har gått till och vilka aktörer som har deltagit i samråden. Enligt Naturvårdsverkets rapport nr 6760 ska Länsstyrelsen få möjlighet att delta i samråd avseende betydande miljöpåverkan (behovsbedömning) samt vid avgränsningssamråd inför framtagandet av avfallshanteringsplanen. Därtill ska Länsstyrelsen få möjlighet att delta i samråd när det finns ett</p>	<p>Vi har utgått ifrån att en avfallsplan alltid har en positiv betydande miljöpåverkan i och med att planens syfte är att skapa en hållbar framtid och därför ser vi inget behov av samråd i den frågan. Utifrån detta har en miljökonsekvensbeskrivning tagits fram i förenklad form vilket kan anses vara ett vedertaget tillvägagångssätt i avfallsplanearbete. Länsstyrelsen har givits möjlighet till samråd i samband med den offentliga utställningen, där synpunkter lämnades.</p>

<p>färdigt förslag till avfallsplan med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning. (18§ NFS 2020:6).</p> <p>Utfallet av den strategiska miljöbedömningen behöver förtydligas. Kommunen ska fatta beslut om avfallsplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan eller inte. Om avfallsplanen inte medför en betydande miljöpåverkan så ska beslutet finnas med i avfallsplanen. Det saknas sådana beslut från kommunerna i underlaget. (19§ NFS 2020:6)</p> <p>Om avfallsplanen medför en betydande miljöpåverkan krävs en miljökonsekvensbeskrivning (MKB). MKB:ns omfattning ska samrådas med bland andra Länsstyrelsen i ett avgränsningssamråd. Avgränsningssamråd verkar inte ha genomförts med Länsstyrelsen och miljökonsekvensbeskrivning saknas i underlaget. (6 kap. 9§ miljöbalken).</p>	<p>I och med att utgångspunkten är att avfallsplanen har en positiv betydande miljöpåverkan behöver inte beslut i frågan om miljöpåverkan fattas enligt 19§ NFS 2020:6.</p> <p>Med anledning av den positiva miljöpåverkan som planen förväntas medföra så har en förenklad miljökonsekvensbeskrivning tagits fram och framgår i planen (Bilagor, "Miljökonsekvensbeskrivning", s. 41-49).</p>
<p>Det står i avfallsplanen att representanter från respektive medlemskommun har ingått i en arbetsgrupp. Representanterna har ansvarat för att förankra avfallsplanens innehåll i sin egen kommun. Länsstyrelsen saknar ändå en beskrivning över vilka kommunala funktioner som medverkat vid framtagandet av avfallsplanen för respektive kommun. (20§ NFS 2020:6).</p>	<p>En anpassning görs i avfallsplanen där kommunala funktioner beskrivs, se Avfallsplanen 2024-2030, Inledning, s. 5, "Framtagande av avfallsplanen".</p>
<p>Avfallsplanen ska innehålla mål och åtgärder. (5§ NFS 2020:6). I föreliggande avfallsplan framgår att det finns <i>förslag</i> på aktiviteter, vilket indikerar att åtgärderna ännu inte är förankrade och verkligen ska genomföras.</p>	<p>I avfallsplanen anges förslag på aktiviteter som motsvarar de åtgärder som ska utföras för att nå målen. Då planperioden löper över lång tid och omvärldsförutsättningarna ständigt förändras så anges inga definitiva aktiviteter i avfallsplanen. Detta är ett ställningstagande då fastslagna aktiviteter skulle medföra behov av omfattande</p>

	<p>revideringar under planperioden. SÅM och kommunerna kommer istället inför varje enskilt år ta fram aktiviteter i sitt arbete för att uppnå målen. Respektive part som berörs av ett eller flera mål ansvarar för att utarbeta aktiviteter i sin årliga verksamhetsplanering (Avfallsplanen 2023-2030, Innehåll och läsanvisning, s. 6, "Beskrivning av mål och aktiviteter").</p> <p>I planen kommer ordet aktivitet bytas ut till åtgärd för att förtydliga kopplingen till lagstiftningen.</p>
<p>Målen och åtgärderna är uppdelade på kommuner och SÅM. Det skulle vara bra att få en bakgrund i avfallsplanen kring detta val.</p>	<p>Förtydligande kring detta finns i Avfallsplan 2023-2030, Inledning, sidan 4-5, "Bakgrund och syfte".</p>
<p>Renhållningsordningen består av en avfallsplan och de föreskrifter som kommunen har meddelat. (15 kap. 41§ miljöbalken). Det skulle vara bra om det framgick i avfallsplanen vilka föreskrifter som är de gällande per kommun.</p>	<p>Avfallsföreskrifterna har inte kunnat revideras i tid med anledning av förändrade insamlingsansvaret kring förpackningsavfall. Samtliga medlemskommuner har gemensamma avfallsföreskrifter och dessa är under revidering. De nya avfallsföreskrifterna förväntas antas under 2024. Av denna anledning har tidigare föreskrifter inte omnämnts i planen.</p>

Värnamo naturskyddsförening

Synpunkt	Bemötande/svar
<p>Behovet av Information till allmänheten går som en röd tråd genom hela dokumentet. Här behöver SÅM och kommunerna göra en gemensam insats för att nå framgång i arbetet.</p> <p>Det är viktigt att SÅM och kommunerna skapar nätverk för hållbar utveckling i respektive kommun. Vi tycker att det är konstigt att det fortfarande inte verkar finnas något nätverk mellan kommunerna som rör hållbarhets- och avfallsfrågor. Ska man få till ett effektivt förändringsarbete är det väl en fördel att jobba tillsammans och inte var och på sitt håll - även om kommunerna har olika förutsättningar!</p> <p>Vi ser även att det, för att målen ska nås, behövs en utförande/drivande kraft ute i kommunerna. Kanske kan ett av förslagen på aktiviteter för Gislaveds kommun under Målområde 3: <i>"inrätta en central funktion (...) att utveckla den interna avfallshanteringen samt se till att mål och åtgärder i avfallsplanen blir genomförda"</i> breddas till att omfatta samtliga kommuner? Kanske kan flera kommuner dela på en tjänst?</p> <p>Vi tycker att Värnamo kommuns förslag på aktiviteter är förhållandevis få och även vagt formulerade. Vår förhoppning är att dessa tydliggörs i den slutgiltiga Avfallsplanen.</p>	<p>I avfallsplanen beskrivs hur arbete med avfallsplanens mål och aktiviteter kommer att följas upp. Ett samarbete mellan kommunerna och SÅM finns genom Avfallsplanegruppen. Den gruppen kan utökas så att den även omfattas hållbarhetsfrågor.</p> <p>Mycket av det som framgår av synpunkterna kan inte beaktas i avfallsplanen.</p>
<p>Målområde 1, 2 och 3:</p> <p>Gemensamt med kommunerna ska SÅM inspirera och motivera invånare, näringsliv och andra lokala aktörer till beteendeförändring. Vi tycker att kommunernas politiker, medarbetare samt barn och ungdomar också bör inbegripas i</p>	<p>Nämnda målgrupper är med i aktiviteter som tillhör mål under dessa målområden.</p>

<p>detta sammanhang. Alla har olika roller men alla är delaktiga i omställningsarbetet.</p>	
<p>Målområde 2, kommunmål 2, Återanvändningen av inerta massor ska öka: Ett bra initiativ - men viktigt att noga kontrollera att exempelvis schaktmassor och liknande inte innehåller frön eller rottdelar från ogräs eller invasiva arter. Det är därför angeläget att SÅM och medlemskommunerna även fortsättningsvis informerar om hur invasiva arter ska tas omhand och vad man ska göra med jordmassor där invasiva arter har växt för att motverka onödig spridning.</p>	<p>Information om invasiva arter ingår i SÅM:s löpande kommunikationsarbete.</p>
<p>Strategi målområde 2 och 3: Att ha som mål att förändra människors tankesätt... låter bra men är svårt att utvärdera. Kanske kan en enkät (i början av planperioden, i halvtid samt inför revidering 2030) ge svar på om och hur anställda och politikernas engagemang i kommunerna förändras, avseende bland annat avfalls-minimering, ökad återanvändning och återvinning - i takt med att informationsinsatserna fortskrider.</p>	<p>I Mätmetoder avfallsplan 2023-2030 beskrivs hur mål kommer att mätas och därmed följas upp.</p>
<p>Målområde 2, förslag på ytterligare aktiviteter/informationsinsatser: Digitala plattformar är bra sätt att nå ut med information... men man ska inte underskatta personliga möten. Personalen på ÅVC-erna kan återvinning i praktiken. De har en viktig roll i informationsarbetet, då det är dem som besökarna möter på ÅVC-n. ÅVC-personalen har kunskapen när Avfallsplanen ska genomföras praktiskt.</p>	<p>Alla förslag på aktiviteter tas tacksamt emot och kommer att behandlas i det löpande arbetet med att fastställa aktiviteter under planperioden.</p>

<p>Förslag på ytterligare aktiviteter: Stomsjö ÅVC tog på 1990-00-talet regelbundet emot studiebesök och hade även aktiviteter såsom kretsloppsdagar och miljögudstjänster, enligt Agenda21-konceptet. Studiebesök och öppet hus kanske även vore något för dagens ÅVC-er?</p> <p>SÅM:s ambition att organisera och marknadsföra klädbyardagar, bytesbibliotek eller bakluckeloppisar samt utreda möjligheten till ett repaircafe i GGW tycker vi är bra initiativ, kanske även ett verktygsbibliotek?</p> <p>I skördetider körs stora mängder felfri frukt till gröntipparna helt i onödan. Vi föreslår central fruktförmedling, alternativt att ÅVC-er tar emot fruktöverskott med möjlighet till självplock i lådor/korgar enligt Ta Ge-konceptet.</p>	
<p>Målområde 3, strategi:</p> <p>Vi tycker även att de privata transporter till ÅVC-erna liksom insamlingsalternativ bör utredas. Även om målsättningen är avfallsminimering måste alla göra sig av med saker någon gång. Allt grovavfall går inte att återanvända. Vissa avfallsfraktioner kan heller inte lämnas i den fastighetsnära insamlingen. Oavsett anledning till ÅVC-besök, kräver besöket tillgång till bil. Dessa transporter påverkar också klimatet.</p> <p>Avfallsservicen skulle förbättras betydligt genom kommuninitiativ såsom fler kvartersnära miljöhus, genom mobil ÅVC som SÅM enligt schema ställer upp i tätorter som saknar ÅVC, traditionell grovsopsinsamling genom budning några gånger om året eller att hushåll vid behov kan buda på enstaka grovsopslämningar.</p>	<p>Förslag tas tacksamt emot och kommer att behandlas i SÅM:s utvecklingsarbete.</p>

<p>Målområde 3, SÅM mål 1, textilinsamlingen: Innan Fastighetsnära insamling av textilier införs, bör SÅM placera ut textilinsamling vid tätorternas återvinningsstationer. Detta ökar insamlingsgraden och minskar även privatesorna ut till ÅVC-erna. (I SÅM:s informationsinsatser bör även ingå vad västvärldens överkonsumtion av textilier får för följder för människor och miljö i andra delar av världen och begreppet Earth Overshoot day bör stå med i ordlistan som den dag då Sverige går in i ett läge av överkonsumtion som pågår under resten av året.)</p>	<p>Förslag tas tacksamt emot och kommer att behandlas i SÅM:s utvecklingsarbete.</p>
<p>Målområde 3, kommunalmål 1: Återvinningen av näringsämnen i slam från avloppsrening ska öka. Målet är dagsläget svårt att uppnå, då det hänger ihop med giftfria kretslopp. En lagstiftning om näringsåtervinning från avlopp är på gång. Det bör därför räcka med ett slammål "<i>Att farliga ämnen i slam från avloppsrening ska minska</i>" (Målområde 4, Kommunmål 2).</p>	<p>Med anledning av den långa planperioden anser vi att dessa två mål kan vara befogade.</p>
<p>Målområde 4, SÅM mål 1-3. Räcker denna info som underlag för avfallsplaneringen? Bör inte kunskapsläget regelbundet kollas bland invånare, näringsliv och kommunanställda i GGVV, exempelvis genom en årlig enkät, för att få kännedom om det finns kunskapsluckor och var informationsinsatserna bör läggas?</p>	<p>I Mätmetoder avfallsplan 2023-2030 beskrivs hur mål kommer att mätas och därmed följas upp. Samt beskrivs i Avfallsplan 2023-2030 hur uppföljning och avstämning kommer att ske mellan kommuner och SÅM för att säkerställa rätt prioritering av aktiviteter.</p>
<p>Målområde 4, strategi: Våra avloppsreningsverk är inte byggda för att ta hand om kemikalier. Antingen hamnar kemikalierna i slammet eller i det renade vattnet och därefter i våra vattendrag men försvinner gör de aldrig.</p>	<p>Synpunkten tas tacksamt emot och kommer att behandlas i SÅM:s utvecklingsarbete.</p>

<p>Kemikalieflödet i samhället är stort. Om målsättningen är att slammet på sikt ska ha så god kvalitet att det ska kunna användas på åkermark kräver detta en stor informationsinsats, till hushåll, kommunanställda och näringsliv. Det är viktigt att FÅ FOLK ATT FÖRSTÅ att toaletten egentligen är en slags kompost och inte en soptunna samt att avloppsvattnet ska ses som ett gödningsmedel, där inte ens dammråttorna hör hemma.</p>	
<p>Målområde 4, aktiviteter: I början av 1990-talet och ca 25 år framåt körde en miljöbil runt i Värnamo kommuns alla tätorter vår och höst och samlade in hushållens farliga avfall. Miljöbilen gjorde det enklare för hushållen att lämna in farligt avfall. Kanske något för SÅM att åter ta upp igen?</p>	<p>Förslag tas tacksamt emot och kommer att behandlas i SÅM:s utvecklingsarbete.</p>
<p>Målområde 5: Generell reflektion: SÅMs förslag på aktiviteter är bra. Men rubriken är något missvisande då texten huvudsakligen handlar om förbättrade insamlingssystem... Vart tog människan vägen? För att målsättningarna i planen ska kunna genomföras på ett trovärdigt sätt måste detta arbete förankras i samhället, inte bara hos den grupp som varit med och tagit fram planen. Informationen måste nå ut brett, så att invånare, anställda med flera känner till att nu händer det grejer! Vi ställer oss tveksamma till att nya källsorteringskärl kommer att "fixa det". Det räcker heller inte med enstaka "kommunikationsinsatser" eller med en årlig presentation av Avfallsplanen för politikerna, där utförda aktiviteter, mål och gröna nyckeltal går</p>	<p>Avfallsplanen är ett övergripande strategisk dokument och det är i utförandet av aktiviteterna som dessa synpunkter kan tillämpas. För att uppnå dessa högställda förväntningar krävs samverkan mellan och initiativ från många olika aktörer, bland annat intresseorganisationer som också behöver driva utvecklingen i hållbarhetsfrågor framåt.</p>

<p>igenom och att redovisningen därefter läggs till handlingarna.</p> <p>Vi återkommer ännu en gång till att åtgärderna i Avfallsplanen inte kommer att ske av sig själva. Det behövs utförare/ drivande krafter ute i kommunerna. Avfallsplanen måste HÅLLAS LEVANDE! De olika målgrupperna måste känna sig DELAKTIGA. De måste FÖRSTÅ att saker måste göras och VARFÖR de måste göras och resultaten måste regelbundet KOMMUNICERAS. Först då hamnar människan i fokus!</p>	
<p>Målområde 6:</p> <p>Generell reflektion: Naturskyddsföreningen välkomnar ett strategiskt arbete mot nedskräpning i GGVV. Målområde 6 innehåller många bra förslag på aktiviteter såsom <i>"avfallssortering på evenemang - krav på sortering för att få bidrag till evenemang"</i> i Gislaved/Gnosjö samt ett samlat grepp i medlemskommunerna för att stävja tätortsnära dumpning av trädgårdsavfall. Vi hoppas att även Värnamo kommun satsar på kommunikation om att hantera trädgårdsavfall rätt för att minska spridningen av ogräs och invasiva växter.</p> <p>Vi ställer oss lite frågande inför förslaget på "Nudging" i strategin. "Trädgårdsnedskräparen" visar ofta ett stort mått av kreativitet. Blir de anmodade att inte lägga gräshögen på ett visst ställe, börjar de på en ny hög en tjugo meter längre bort i stället... Ökad tillsyn är viktig, liksom att genom information öka förståelsen för vad nedskräpning kan innebära och att nedskräpning inte är okej.</p> <p>Obemannade gröntippar inbjuder till kvittblivning av vissa fraktioner som är helt omöjliga att kompostera såsom plast, sten, grus, blomkrukor</p>	<p>Förslag tas tacksamt emot och kommer att behandlas i utvecklingsarbetet.</p> <p>När det gäller grönavfall håller vi med om utmaningarna och detta ingår i SÅM:s utvecklingsarbete.</p>

<p>staketstolpar m.m. De som lämnar kvar plast på gröntippen verkar inte bry sig att det som lämnats kommer att förädlas till kompostjord. Här måste bemanning/ övervakning ske samt riktade informationsinsatser ske till "lathetsnedskräparna" att detta inte är okej. Nedskräpning är inte bara synliga skräphögar. Det kan också vara avfall som dumpas i sjöar och vattendrag eller gifter och kemikalier som hålls ut i avloppet. Det syns inte men kan påverka sjöarnas ekosystem under lång tid. Att informera om avlopps-vett är lika viktigt som att informera om avfalls-vett.</p>	
---	--

Miljöpartiets lokalavdelning i Värnamo

Synpunkt	Bemötande/svar
<p>Avfallsplanen bör utöver de sex angivna målområdena även innehålla målområdet <i>Klimatpositiv avfallshantering</i>. Enligt detta, det sjunde målområdet, bör det uppföras en anläggning för produktion av biokol inom GGVV. I den aktuella anläggningen ska organiskt avfall, såsom trädgårdsrester, hästgödsel och slam från avloppsreningsverk genomgå pyrolysis. Därigenom kan kolatomer, vilka har blivit byggstenar i växter genom fotosyntesen, långsiktigt avlägsnas från atmosfären. Enligt förslaget till Avfallsplan finns ännu ingen tydlig plan för hur avloppsslammet ska omhändertas efter det att sluttäckningen av Stomsjö deponi är avslutad. Pyrolysis av slammet kan vara ett resurshushållande sätt att ordna ett framtida omhändertagande av detta.</p> <p><i>Målområde 6: Minska nedskräpningen</i> är av särskilt betydelse. Graden av nedskräpning i</p>	<p>I dagsläget behöver vi lägga fokus på avfallsförebyggande och avfallsminimering i första skedet. Klimatpositiv avfallshantering är ett viktigt mål att återkomma till i framtiden men det ligger inte i fas med kommunernas och SÅM:s förutsättningar under planperioden.</p> <p>En utredning kring biokolproduktion har genomförts och det har konstaterats att sådan produktion måste ske i samarbete mellan SÅM och andra organisationer. Pyrolysis och biokol är insatser som kommer att utredas djupare framöver och kan då ingå i de aktiviteter som beslutas under planperioden.</p> <p>Övriga synpunkter tas tacksamt emot.</p>

<p>naturen och samhället i övrigt är ett tydligt mått på hur vi samhällsmedborgare ser på vår omgivning. Området kring hamburgerrestaurangerna vid Bredasten i utkanten av Värnamo stad är ett sorgligt uttryck för bristande hänsyn till natur och andra människor. Det är mycket angeläget att få oss att avstå från synlig nedskräpning i form av förpackningar mm. Först när detta sker torde det stora flertalet vilja begränsa sin osynliga nedskräpning av atmosfären i form av växthusgaser från fossil energi.</p>	
---	--

Enskilda personer

Synpunkt	Bemötande/svar
<p>Ljust glas är något man väldigt ofta återvinner mycket mer än mörkt glas. Så ett förbättringsförslag vore att tömma det ljusa glaset varannan vecka och det mörka glaset 1 gång i månaden. Som det är nu får det knappt plats.</p>	<p>Utsorteringen av glas beror i hög utsträckning på det enskilda hushållets konsumtionsvanor och det är en utmaning att hitta förutsättningar som passar alla. I dagsläget hänvisar vi till återvinningsstationer för förpackningsavfall som inte ryms i kär. Denna synpunkt är inte en fråga som beaktas i avfallsplanen.</p>